Burgemeester en wethouders
Postadres Postbus 16200, 3500 CE Utrecht
Telefoon 14 030
www.utrecht.nl

Gemeente Utrecht

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	L. Mes	**Datum**	31 mei 2024
Doorkiesnummer	14030	**Kenmerk**	11301457
E-mail	l.mes@utrecht.nl	**Onderwerp**	Gebiedsprofiel Domplein 2040
Bijlage(n)	1	**Beleidsveld**	Wijk binnenstad

Geachte leden van de raad,

Tijdens de behandeling van de omgevingsvisie Binnenstad 2040 in 2022 heeft u de motie 56/2022 'Starten met pilot gebiedsprofiel Domplein' aangenomen. Na vaststelling van de omgevingsvisie Binnenstad 2040 zijn we gestart met deze pilot. Met onze brief van 21 juni 2023 informeerden we u over de voortgang en de inloopbijeenkomst waarin de opbrengsten van het participatieproces zijn gepresenteerd. Hierna volgde een periode van verdiepende gesprekken met gebiedspartijen, belanghebbenden en enkele belangenorganisaties en is er een DenkMee enquête georganiseerd. Mede op basis hiervan is het document gebiedsprofiel Domplein 2040 opgesteld.

Met de omgevingsvisie binnenstad 2040 introduceerden we het gebiedsprofiel als nieuw instrument. Een instrument om in complexe situaties en op dynamische plekken te bepalen welke functies passen in een straat of gebied en om de samenhang tussen gebouwen en openbare ruimte te versterken. Vanwege de aanwezigheid van 'de Dompleingroep' en de ontwikkelpotentie van het Domplein kon hier snel gestart worden met de pilot. Ook riep u in uw motie op om in de pilot een 'samenhangende identiteit' als uitgangspunt te nemen voor het gebiedsprofiel.

De pilot is leerzaam geweest. Er is een samenhangende identiteit voor het Domplein opgesteld. Ook schetst het gebiedsprofiel een wenkend perspectief voor het Domplein van 2040. Tegelijkertijd staan er in het gebiedsprofiel wensen en voorstellen die botsen met het gemeentelijk beleid. Ook zijn er uiteenlopende perspectieven over het huidige en toekomstige gebruik van het Domplein en de positie van het Domplein voor de directe omgeving en de stad. Mede om deze redenen vinden we het gebiedsprofiel niet geschikt om als beleid te worden vastgesteld. We sturen u het gebiedsprofiel Domplein 2040 ter informatie toe.

Belangrijkste inzichten en lessen pilot
De pilot maakt inzichtelijk dat ondanks de gedeelde liefde voor het Domplein er verschillende inhoudelijke perspectieven zijn over de positie en het belang van het Domplein voor de directe omgeving en de stad. Terwijl de gebiedspartijen logischerwijs een meer lokaal perspectief en belang hebben, dient de gemeente hierbij ook het belang van de stad in het oog te houden. De tegengestelde belangen en verschillende opvattingen uiten zich in verschillende standpunten (en soms tegenstrijdigheden) tussen gebiedspartijen en de gemeente en gebiedspartijen onderling. Mede vanwege de uiteenlopende gedachten en standpunten over de inrichting, gebruik en beheer van het gebied is het niet gewenst om het gebiedsprofiel vast te stellen.

De gebiedspartijen vinden dat het Domplein meer liefde verdient en verzoeken dat dit tot uiting komt in de wijze waarop het gebied gebruikt wordt en de gemeente het gebied in stand houdt en beheert. We begrijpen deze gedachte van de gebiedspartijen maar de manier waarop ze dit willen bereiken conflicteert met het huidige gemeentelijke beleid. Zo hebben de gebiedspartijen een sterke wens om van het Domplein een voetgangersgebied te maken, waarmee een belangrijke noord-zuid fietsroute door de binnenstad zou verdwijnen. Ook uit zich dit in de vraag van de gebiedspartijen over het gebruik van het Domplein als evenementenlocatie, vooral wanneer evenementen in de ogen van de gebiedspartijen inhoudelijk niet persé passen bij de identiteit van het Domplein. Tevens is er behoefte aan meer handhaving en sturing op overlast gevende effecten dan de gemeente kan bieden, bijvoorbeeld de wens tot handhavend optreden tegen fietsparkeren op het Domplein en de aanwezigheid van logistiek verkeer aan de rand van het voetgangersgebied (buiten venstertijden). Ook vragen ze van de gemeente om meer financiën beschikbaar te stellen voor het beheer en onderhoud van het plein.

Hiernaast heeft de pilot ook waardevolle inzichten en lessen opgeleverd over het proces om te komen tot een gebiedsprofiel en deze manier van (samen)werken in de binnenstad. Met de opgedane ervaringen en in de geest van de aan u voorliggende Beleidsnota Samen stad maken ‘Geen Utrecht zonder U’ zou er nu op een andere manier invulling worden geven aan de beantwoording van uw motie. De belangrijkste lessen en ervaringen van dit gezamenlijke proces met de Dompleingroep zijn:

- Bij een volgend gebiedsprofiel dienen de kaders vooraf duidelijker te worden bepaald door raad en/of college. Denk hierbij aan de vorm van participeren met het gebied en de stad en het mandaat en budget waarmee de pilot gepaard gaat. Zo zou het helpen als vooraf besloten wordt of en welke gemeentelijke beleidskaders leidend zijn. Ook dient er vooraf uitvoeringsbudget te worden vastgesteld. Om de nut en noodzaak van een gebiedsprofiel te bepalen helpt het om van tevoren een sterkte/zwakte analyse van een plek op te stellen

- De Dompleingroep heeft het mogelijk gemaakt om voortvarend te starten met het opstellen van een gebiedsprofiel. Door aan te sluiten bij bestaande netwerken en deze te verbinden ontstaat er een sterker lokaal netwerk en meer begrip van en voor elkaars wensen en dilemma's. Het risico hierbij is dat het stedelijke perspectief onvoldoende wordt vertegenwoordigd bij het opstellen van het gebiedsprofiel. Meer participatie met stedelijke partners kan in een vervolg van waarde zijn om integraliteit te bevorderen.

- De pilot bevestigt dat het opstellen van een gewenste identiteit van meerwaarde is. Met de Omgevingsvisie Binnenstad 2040 is vastgelegd dat voor de binnenstad ‘de identiteit’ van een plek leidend is bij de inrichting van een plek. Het gesprek over de gewenste identiteit bood houvast voor het gesprek over de botsende belangen tussen gebiedspartijen en de gemeente en/of tussen gebiedspartijen onderling, omdat altijd weer teruggekeerd naar en getoetst kon worden aan de kernwaarden die zijn opgesteld

- Het is wenselijk om meer thematisch beleid uit te werken gericht op de historische binnenstad. De openbare ruimte op het Domplein is nu op momenten een verzamelplaats van allerlei voorzieningen, functies en verplaatsbare elementen terwijl het wenselijk is om hier, vanwege de toenemende druk op de ruimte, meer publieke ruimte te maken. Vergelijkbaar met de lessen uit de omgevingsvisie binnenstad 2040 concluderen we dat het uitwerken van thematisch beleid gericht op de historische binnenstad hier handvatten voor kan bieden.

Vervolg
De gemeente en de gebiedspartijen blijven met elkaar in gesprek over de ontwikkeling van het Domplein vanuit de gezamenlijke liefde voor het gebied. Bijvoorbeeld voor het vinden van een oplossing voor de afvalinzameling van bewoners en ondernemers tegen de Domtoren aan, vanaf het moment dat de steiger wordt verwijderd. We voeren dit gesprek vanuit de waarden die kenmerkend zijn voor het unieke karakter en de identiteit van het Domplein. Hierbij houden we het gebiedsprofiel in de hand en tegelijkertijd zijn we ervan overtuigd dat ook zonder het gebiedsprofiel de ontwikkeling van het gebied gestaag voortgaat. Hierbij zullen we ook het gesprek blijven voeren over de verschillende dillema’s en tegenstrijdigheden tussen gebiedspartijen en de gemeente en gebiedspartijen onderling die in het gebiedsprofiel worden benoemd. De betrokken partijen geven aan dat voor de realisatie van

de ambities de rol van de gemeente Utrecht als faciliterende overheid, als beleidsbepaler en/of (financiële) trekker belangrijk is.

Ook geven de gebiedspartijen aan het gebiedsprofiel te zien als een levend document dat continu aangepast kan worden aan maatschappelijke ontwikkelingen en de wijze waarop de dilemma's uitkristalliseren. Zij zullen hier actief mee aan de slag gaan. Daarbij gaan zij met het opgestelde gebiedsprofiel als instrument aan de slag met de werving van fondsen en het enthousiasmeren van andere stedelijke en/of landelijke partners om een bijdrage te leveren aan het toekomstige Domplein.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris, de burgemeester,